

Додаток
до окремого доручення тимчасово
виконуючого обов'язки Головнокомандувача
Збройних Сил України
від 29.08.2024 № 316/3777

ПАМ'ЯТКА ПРО ДОТРИМАННЯ ВИМОГ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

Ця пам'ятка стосується всіх, хто залучений до заходів із забезпечення безпеки і оборони відсічі і стримування збройної агресії російської федерації проти України. Особовий склад сил оборони України (далі - **сили оборони**), разом з цивільними особами, які його супроводжують, повинні дотримуватися нижченаведених норм міжнародного гуманітарного права та національного законодавства України, а саме:

1. **Дозволено** застосовувати зброю (здійснювати вогневий вплив) тільки стосовно особового складу противника, військової техніки та військових об'єктів. **Заборонено** посягати на життя та здоров'я поранених, які не ведуть бойові дії та не застосовують зброю.

2. **Заборонено** застосовувати зброю (здійснювати вогневий вплив) проти цивільних осіб, якщо вони не беруть безпосередню участь у бою.

3. **Заборонено** застосовувати зброю (здійснювати вогневий вплив) стосовно цивільних об'єктів (житлових будинків, шкіл, дитячих садочків, медичних установ, релігійних споруд тощо) та культурних цінностей (пам'яток), якщо тільки такі об'єкти (споруди) не використовуються противником для ураження сил оборони.

4. Під час бою **заборонено** використовувати хімічну зброю, задушливі та отруйні засоби (гази та ін.), а також перероблену зброю для збільшення шкоди та завдання надмірних страждань особовому складу противника.

5. **Заборонено** нападати та атакувати медичний персонал і капеланів, якщо вони безпосередньо не ведуть бойові дії проти сил оборони.

6. У випадку захоплення полонених з ними потрібно поводитися гуманно. **Заборонено** вбивства, тортури, нелюдське та принизливе поводження. При необхідності їм має бути надана медична допомога, а також проведена евакуація з району ведення активних бойових дій у найкоротший термін.

7. **Грабіж** – викрадення чужого майна та **мародерство** – викрадення речей на полі бою, що знаходяться при вбитих чи поранених (окрім зброї, військового обладнання, військових карт та ін. аналогічних документів) **заборонені**.

8. **Заборонено** застосовувати зброю (здійснювати вогневий вплив) стосовно об'єктів із захисними емблеми, такими як: Червоний Хрест (Червоний Півмісяць і Червоний Кристал) та Білий прапор, розпізнавальними знаками культурних цінностей, медичного і духовного персоналу та об'єктів, якщо тільки вони не використовуються для маскуванню військ та засобів противника (підступні дії – **віроломство**) та втратили через це свій захисний статус.

9. На частині території російської федерації, що контролюється силами оборони функціонує Військова комендатура, яка уповноважена підтримувати правопорядок та дотримання норм міжнародного гуманітарного права на цій території.

10. **Заборонено** примушувати жителів території російської федерації, яку контролюють сили оборони, надавати інформацію про збройні сили їх власної країни чи про її засоби оборони, залучати до примусових робіт з фортифікації, примусово мобілізувати до сил оборони чи депортувати.

11. Про кожен випадок порушення вимог міжнародного гуманітарного права та положень цієї пам'ятки необхідно доповісти безпосередньому командирі у найкоротший термін.

За порушення норм міжнародного гуманітарного права, нелюдське (негуманне) поводження з військовополоненими або цивільним населенням та порушення правил ведення війни передбачено кримінальну відповідальність за статтею 438 Кримінального кодексу України “Порушення законів та звичаїв війни”.